

Başvuru Numarası : 2024/265
Toplantı Tarihi/Sayısı : 03.10.2024/51
Karar Numarası : 2024/1024
Başvuran : R. K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Hakkari Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, Kurumda yaşadığı sorunlar ile ilgilenilmediği, kendisinin yalancı olduğunun ifade edildiği, iyi hal statüsünün bozulmasıyla tehdit edildiği ve koğuş değişikliği talebinin kabul edilmediği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Sorunları ile ilgili dilekçeler yazdığı için İdare tarafından çağrıldığını ve kendisinin yalancı olduğunun ifade edildiğini,

b. Herhangi bir sorunuyla ilgilenilmediğini ve iyi hal statüsünün bozulmasıyla tehdit edildiğini,

c. Koğuş değişikliği talep ettiğinde ancak tutanak tutulması durumunda koğuş değişikliği yapılabileceğinin ifade edildiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Hakkari Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından gönderilen yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın, koğuşunda bulunan bir diğer mahpusun kendisini sabah sayımından önce havalandırma bahçesine erkenden çıkmaya zorladığına ilişkin şikayetini ifade etmek üzere Kurum İdaresiyle görüşme gerçekleştirdiği,

b. Kamera kayıtlarına göre olayın iddia ettiği şekilde gerçekleşmemiş olduğu ve kendisinin havalandırma bahçesine sayımdan bir dakika önce çıktığının görüldüğü minvalinde yapılan açıklamanın başvuran tarafından kendisine yalancı olduğunun söylenmesi olarak nitelendirildiği,

c. Konu ile ilgili olarak yapılan araştırma neticesinde ilgili personel hakkında disiplin soruşturması başlatılmasına gerek olmadığı yönünde karar verildiği ifade edilmektedir.

4. Başvuran, muhatabın yazılı görüşüne karşı kanuni süresi içinde yazılı görüşünü sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesine göre:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

(...)

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.

(...)"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön inceleme yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur..."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesine göre:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesine göre:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48' inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. "*CPT, bir kurumdaki genel havayı dikkatle gözlemler. Mahpuslar ve personel arasında çatışmaya dayalı değil, yapıcı ilişkilerin kurulmasını desteklemek, herhangi bir ceza infaz kurumu*

ortamının doğasında olan gerilimin azalmasını sağlar ve dolayısıyla şiddet olaylarının ve bunun sonucu kötü muamelenin ortaya çıkma olasılığını azaltır. Böyle bir yaklaşım, söz konusu kurumdaki güvenliği azaltmaktansa tam tersi artırabilir." (Avrupa İşkenceyi ve İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele ve Cezayı Önleme Komitesi (CPT), 2'nci Genel Rapor, CPT/Inf(92)3, para. 45)

14. "Her talep veya şikayet ivedilikle ele alınır ve gecikmeden yanıtlanır. Talep veya şikayetin reddedilmesi veya aşırı gecikme durumunda, şikayet eden bu durumu yargıya veya diğer bir makama taşıyabilir." (Birleşmiş Milletler Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, 70/175, 17/12/2015, para. 56/1)

15. Somut başvuruda başvuran, Kurumda yaşadığı sorunlar ile ilgilenilmediğini, kendisinin yalancı olduğunun ifade edildiğini, iyi hal statüsünün bozulmasıyla tehdit edildiğini iddia etmektedir. Söz konusu iddialara ilişkin olarak başvuran tarafından, iddialarını somutlaştıracak nitelikte herhangi bir somut veri sunulmamış olup soyut nitelikteki bu iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olduğundan kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

16. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Hükümlünün barındırılması ve yatırılması" başlıklı 63'üncü maddesinin birinci fıkrasına göre:

"Tehlikeli hâli bulunan hükümlü ancak bir veya üç kişilik odalarda, diğer hükümlüler ise kurumun fizikî yapısı, kapasite durumu ve güvenlik gerekleri göz önüne alınarak cezaevi yönetimi tarafından belirlenecek sayıda mahkûmun kalabileceği odalarda barındırılırlar."

17. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "İdare ve gözlem kurulunun görev ve yetkileri" başlıklı 28'inci maddesinin birinci fıkrasına göre:

"İdare ve gözlem kurulu aşağıda sayılan işleri yapmakla görevli ve yetkilidir:

(...)

ç) Hükümlülerin kalmakta oldukları odaları değiştirmek.

(...)"

18. Başvuru kapsamındaki diğer iddia, koğuş değişikliği talebinin kabul edilmediğine ilişkindir. Başvuran, koğuş değişikliği talep ettiğinde ancak tutanak tutulması durumunda koğuş değişikliği yapılabileceğinin ifade edildiğini iddia ederek koğuş değişikliği taleplerinin koşulsuz biçimde karşılanmasını talep etmektedir. İlgili mevzuata göre, mahpusların kalacakları koğuşları belirlemek ve değiştirmek nihai olarak Kurum İdaresinin takdir yetkisine bırakılmış olup koğuş değişikliği taleplerinin koşulsuz biçimde karşılanması mahpuslar açısından tanınmış bir hak niteliğinde değildir. Bu doğrultuda, başvuru kapsamındaki bu iddia yönünden bir hak ihlalinin söz konusu olmadığı değerlendirilmiştir.

19. Sonuç olarak; yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlalinin bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

3/10/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye